

Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej
Środowisko Wileńskie w Warszawie

Janusz Bohdanowicz

**24. BRYGADA
WAWRZECKIEGO
ARMIA KRAJOWA
OKRĘG WILEŃSKI**

Warszawa 2008 r.

Opracował : Janusz Bohdanowicz „Czortek”
Korekta Ewa Chyża-Dunowska

Materiały opisowe , portrety oraz fotografie
z archiwum własnego.

Adres kontaktowy. Janusz Bohdanowicz
02-647 Warszawa ul. Bachmacka Nr 4 m 66
Tel. 22-854-05-23, kom.662 -249-166
E-mail: janusz40@poczta.onet.pl
Adres : www.akwilno.pl

Spis treści.

1. Historia Brygady. Oprac. Janusz Bohdanowicz „Czortek”.
2. Kalendarium działań bojowych.
3. Życiorysy Komendantów.
4. Organizacja Brygady.
5. Fotografie.

1. Historia Brygady.

Po rozwiązaniu Wydzielonej Organizacji Dywersyjnej „Wachlarz” w połowie 1942 r. członkowie jej V-ego Odcinka wstąpili w szeregi Armii Krajowej Obwód Braślów „Jaź”. Nastąpiła reorganizacja kierownictwa Obwodu oraz działających na tamtym terenie Ośrodków Partyzanckich i Partyzancko - Dywersyjnych. Dowódcy patroli „Wachlarza” i plutonu osłonowego zajęli stanowiska kierownicze w komórkach Armii Krajowej.

Nasilająca się penetracja tego obszaru Polski przez partyzantkę sowiecką wymusiła powołanie polskiego Oddziału Partyzanckiego, potrafiącego ustrzec zamieszkałą tam ludność przed grabieżami i zniszczeniem.

Komendant Obwodu Braślów por. Michał Białokur „Lach”, zwrócił się do Komendanta Inspektoratu „B” mjr dypl. Mieczysława Potockiego „Węgielny” o zgodę na powołanie takiego Oddziału. Po otrzymaniu zgody powołany został Oddział Leśny Nr 85 pod dowództwem por. Kazimierza Krauzego „Wawrzecki” dotychczasowego dowódcy Plutonu Osłonowego „Wachlarza”, a następnie 26. Ośrodka Dywersyjno Partyzanckiego. W przeważającej ilości żołnierzami tego Oddziału zostali byli żołnierze „Wachlarza”.

Na potrzeby przyszłej 24 Brygady, w 26 Ośrodku Dywersyjno Partyzanckim Dowódca 4 plutonu były nauczyciel Synforian Aszkielaniec „Skrobek” szkolił grupę zdolniejszych żołnierzy na przyszłych dowódców drużyn.

Na bazie tego Oddziału powstała 23. Brygada por. Mariana Kisielewicza „Ostroga”, a następnie 24. Brygada nad którą objął dowództwo por. Kazimierz Krauze „Wawrzecki”.

Powołano dowództwo brygady w następującym składzie:

Komendant Brygady - por. Kazimierz Krauze „Wawrzecki”.

Z-ca Komendanta Brygady

oddelegowany

z 23. Brygady

- por. Czesław Budrewicz „Topór”.

Adiutant Kom. Brygady

- ppor. Czesław Żurawski.

Szef Brygady

- plut. Antoni Urban „Chrabąszcz”.

D-ca. Zwiadu konnego

- pchor. Edward Raczyński „Kmicic”.

D-ca. 1. plutonu/kompanii

- ppor. Henryk Kołomecki „Górnik”.

D-ca 2. plutonu/kompanii

- ppor. Władysław Sidorkiewicz „Bem”.

D-ca 3. plutonu/kompanii

- ppor. Henryk Natałko „Kołosowski”.

D-ca 4. plutonu/kompanii

- ppor. Edmund Lisowski „Krzak”.

D-ca plutonu specjalnego

- ppor. Czesław Natałko „Hel”.

Uzbrojenie i sprzęt wojskowy Brygada otrzymała z magazynów istniejących na tamtym terenie Ośrodków Dywersyjno Partyzanckich. Napływy

ochotników był duży i stan Brygady osiągnął bardzo szybko prawie pełne stany plutonów.

Teren obwodu Braśław wiosną 1944 r. został bardzo silnie obsadzony przez partyzantkę sowiecką, atakującą znajdujące się placówki Armii Krajowej.

Stoczone przez Brygadę walki wymieniono w rozdziale „Kalendarium działań bojowych”.

Na rozkaz Komendanta 2 Zgrupowania mjra Mieczysława Potockiego „Węgielny” Brygada opuściła dotychczasowy teren działań i skierowała się na południe w kierunku Wilna.

Próba porozumienia się z wkraczającą Armią Czerwoną o współdziałaniu w walkach z Niemcami skończyła się aresztowaniem Komendanta Brygady z kilkoma oficerami, rozbrojeniem otoczonych przez wojska NKWD żołnierzy Brygady, aresztowaniem ich i osadzeniu w obozie NKWD w Miednikach Królewskich. Zostali następnie wywiezieni w głąb ZSRR do Kaługi. Skąd część skierowano do obozów pracy leśnej.

Zwolnieni zostali w styczniu 1946 r.

**2. KALENDARIUM
DZIAŁAŃ BOJOWYCH**
24. BRYGADY por. „WAWRZECKIEGO”

- 19.03.1944 r. Miory. Zbiórka pierwszej grupy żołnierzy z konspiracji objęcie dowództwa nad Oddziałem przez por Kazimierza Krauzego „Wawrzecki”
- 19.03.1944 r. Miory Rozbicie posterunku policji niemieckiej i białoruskiej.
Od 20 do
- 30.03.1944 r. Powiat Brasław. Niszczenie napowietrznych linii telefonicznych.
- 31.03.1944 r. Żwirynka. Walki obronne przed atakami silnych oddziałów partyzantki sowieckiej.
- 04.04.1944 r. Klausy. Walka z oddziałem policji niemieckiej i białoruskiej.
- 05.04.1944 r. Marcebolino. Odparcie bardzo silnego ataku partyzantki sowieckiej na Oddział Partyzancki Związku Walki Zbrojnej.
- 09.04.1944 r. Gajdy. Rozbicie i zlikwidowanie posterunku policji niemieckiej i litewskiej.
- 03.05.1944 r. Opsa. Rozbicie i likwidacja posterunku policji niemieckiej i litewskiej. Akcja wspólna z 23. Brygadą por. „Ostrogi”.
- 07.05.1944 r. Szosa Brasław – Dyneburg. Zasadzka na niemiecką kolumnę samochodową.
- 21.05.1944 r. Nowe Daugieliszki. Rozbicie bunkrów policji niemieckiej i litewskiej, zajęcie miasteczka, spalenie akt gminnych. Akcja wspólna z 23. Brygadą por. „Ostrogi”.

- 09.06.1944 r. Auguciszki – Parynga. Walki z ekspedycją policji litewskiej i niemieckiej.
- 10.06.1944 r. Rymszany. Likwidacja posterunku policji litewskiej i niemieckiej.
- 11.06.1944 r. Zułów. Potyczka z oddziałem niemieckim ochrony kolei.
- 02.07.1944 r. Trabsze. Akcja na pociąg towarowy kolejki wąskotorowej na linii Opsa – Rymszany.
- 08.07.1944 r. Opsa. Zdobywanie bunkrów drogowych obsadzonych przez wojsko niemieckie.
- 16.07.1944 r. Powiat Brasław. Okrążenie przez wojska NKWD żołnierzy Brygady, rozbrojenie, aresztowanie i pod konwojem odprowadzenie do obozu w Kupczelach.
- 28.07.1944r. Przeprowadzenie pod konwojem wojsk NKWD do stacji kolejowej Czarny Bór. Załadowanie do wagonów towarowych i wywiezienie do Kaługi.

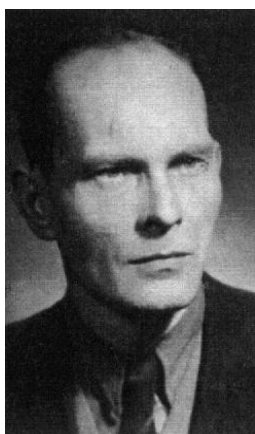
3. ŻYCIORYS
DOWÓDCY 24. BRYGADY
Por. K A Z I M I E R Z A K R A U Z E G O
"W A W R Z E C K I"

Urodził się 02.08.1916 roku w Lipowcu /Ukraina/. Do Polski przyjechał wraz z rodzicami w 1924 roku. Maturę uzyskał w Wilnie w roku 1935. Służbę wojskową odbył w Dywizyjnym Kursie Podchorążych Rezerwy przy 76 pułku piechoty w Grodnie w latach 1937/1938. Do Szkoły Podchorążych Piechoty w Komorowie Ostrowiu wstąpił w roku 1938. W 1939 roku został przydzielony do 36 pułku piechoty Legii Akademickiej. Na stanowisko zastępcy dowódcy plutonu. W wojnie 1939 roku brał udział w obronie Warszawy. Po kapitulacji Warszawy nie poddał się do niewoli lecz po okresie ukrywania się przedarł się na Wileńszczyznę i osiedlił się w powiecie brasławskim. W lipcu 1941 roku został zaprzysiężony w Związku Walki Zbrojnej i rozpoczął działalność konspiracyjną. Objął stanowisko Kierownika 26 Ośrodka Dywersyjno Partyzanckiego. W marcu 1944 roku objął dowództwo Oddziału Leśnego Nr 85 przemianowanego na 24. Brygadę Partyzancką Armii Krajowej Okręgu Wileńskiego dowodząc nią przez cały okres działań zbrojnych w walkach z okupantami. Jako uczestnik odprawy oficerów Armii Krajowej w Boguszach, 17 lipca 1944 roku został tam aresztowany przez NKWD, osadzony w więzieniu w Wilnie przy ul. Ofiarnej, a następnie wiosną 1945 roku wywieziony do łagru NKWD w Riazaniu. Do Kraju powrócił 14.04.1948 roku. W październiku 1950 roku został aresztowany przez Urząd Bezpieczeństwa. Po ciężkim śledztwie w sfinansowanym procesie otrzymał wyrok 8 lat więzienia. Z więzienia został zwolniony 23.01.1956 roku. Na wniesioną rewizję procesu, został przez Sąd Najwyższy zrehabilitowany 20.07.1980 roku. Obecnie mieszka w Kętrzynie. Zmarł w 2009 roku pochowany w Olsztynie.

Odznaczenia : Krzyż Virtuti Militari kl. 5
Krzyż Walecznych
Krzyż Armii Krajowej
Złoty Krzyż Zasługi.

4. Organizacja Brygady.

Komendant Brygady	- por. Kazimierz Krauze "Wawrzecki".
Zastępca Komendanta Brygady	- ppor. Czesław Budrewicz "Topór".
Adiutant Komendanta Brygady	- ppor. Czesław Żurawski.
Szef Brygady	- plut. Antoni Urban "Chrabąszcz".
Dowódca 1 plutonu-kompanii	- ppor. Henryk Kołomecki "Górnik".
Dowódca 2 plutonu-kompanii	- ppor. Wacław Sidorkiewicz "Bem".
Dowódca 3 plutonu-kompanii	- ppor. Henryk Natałko "Kołosowski".
Dowódca 4 plutonu-kompanii	- ppor. Edmund Lisowski "Krzak".
Dowódca zwiadu konnego	- pchor. Edmund Raczyński "Kmicic".

Komendant Brygady
Por. Kazimierz Krauze
„Wawrzecki”

Z-ca Komendanta Brygady
ppor. Czesław Budrewicz
„Topór”

D-ca 1 plutonu/kompanii
ppor. Henryk Kołomecki
„Górnik”

D-ca 2 plutonu/kompanii
ppor. Władysław Sidorkiewicz
„Bem”

D-ca 3 plutonu/kompanii
ppor. Edmund Lisowski
„Krzak”

D-ca 4 plutonu/ kompanii
ppor. Czesław Natałko
„Hel”

D-ca Zwiadu konnego
Pchor. Edward Raczyński
„Kmicic”

Szef Brygady pchor.
Antoni Urban
„Chrabąszcz”

5. Fotografie.

Druga od lewej stoi Aldona Czerniewska-Sapieha „Ada”

Zakończenie Kursu Młodszych Dowódców dla 24. Brygady.
24.06.1944 r. Siedzi pierwszy od lewej Antoni Korsal
„Zajac”, czwarty od lewej Mikołaj Nowelski wykładowca,
szósty Inocenty Żelabowski, stoją od lewej trzeci Antoni
Zahorski „Mal”, piąty Marian Zahorski „Tryb”, oraz siedzą
na ziemi pierwszy Jan Maczan „Jelen”.